

# Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 721-1918)

Originalt emne

*Borgmester*

*Byraadet*

*Byraadet*

## Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 20. marts 1919](#)
- 2) [Byrådsmødet den 29. marts 1919](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 20. marts 1919 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 721-1918)

Fra det nedsatte Udvalg angaaende Gennemførelsen af den ny Lov om Ændringer i og Tillæg til Købstadkommunalloven forslaa følgende Indstilling:

"Det Udvalg, som Byraadet i sit Møde den 6 d. M nedsatte til at tage under Overvejelse og gøre Indstilling angaaende de Foranstaltninger, som maatte være at iværksætte til Gennemførelsen af Loven om Ændringer i og Tillæg til Lov om Købstadkommunernes Styrelse m. v. af 26. Maj 1868, tillader sig at meddele følgende.

Udvalgi et er enigt om at tilraade, at Byraadet ikke for Tiden tager Bestemmelse om, hvorvidt der her i Købstaden skal oprettes en Magistrat overensstemmende med Lovens § 5, idet det formentlig vil være rettest at afvente, hvorledes de under Loven hørende Forhold udvikler sig under Lovens Virkninger, og idet særlig den af Byraadet udnævnte Borgmester

hør have Lejlighed til - efter at have arbejdet nogen Tid under den ny Lov - at tage Standpunkt til Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Magistrat.

Overensstemmende hermed mener Udvalget ogsaa, at den i Lovens § 6, 1. Stk., ommeldte nærmere Bestemmelse ved Vedtægt af Borgmesterens Forretninger bør opsættes indtil videre.

Udvalget indstiller, at det i Lovens § 6, 3. Stk, ommeldte, Borgmesteren tilkommende aarlige Vederlag fastsættes til 8000 Kr."

Formanden forelagde Indstillingen.

Indstillingen vedtoges.

*Uddrag fra byrådsmødet den 29. marts 1919 - side 3*

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 721-1918)

Valg af folkevalgt Borgmester

i Henhold til Lov af 1. Marts 1919.

Formanden gjorde først opmærksom paa, at der var nogen Uklarhed overfor Spørgsmaalet om, hvem der skulde lede Valget, idet det var udtrykt noget tvivlsomt i Loven. I § 3 stod, at det skulde være det ældste Medlem, men senere stod 1 der i § 13, at naar Valget havde fundet Sted, fratraadte den kongevalgte Borgmester. Denne § forudsatte altsaa nærmest, at Valget kunde ledes af den hidtilværende Formand, og hvis ingen af Medlemmerne havde noget derimod, vilde Taleren gøre dette.

Da ingen gjorde Indsigelse herimod, bad Formanden Medlemmerne bringe Kandidater i Forslag.

Christensen vilde paa den socialdemokratiske Gruppes Vegne foreslaa Hr.

Byraadsmedlem Jakob Jensen til folkevalgt Borgmester.

Møller udtalte, at man indtil det sidste havde haabet, at Byraadet kunde været blevet enigt om at genvælge Borgmester Drechsel for de to Aar, der var tilbage af Valgperioden.

Borgmester Drechsel var ikke nogen Partimand, og ingen af Partierne havde kunnet taget Borgmesteren til Indtægt; han havde aldrig forfulgt Partiformaal, og hans Handlinger havde

altid været dikteret af, hvad han fandt ret og rigtigt. Som en Anerkendelse af Borgmesterens store og fortjenstfulde Virksomhed i Aarhus Byraad og hans store Arbejde for Aarhus Bys Interesser vilde Taleren anbefale alle at stemme paa Borgmester Drechsel.

Mikael Johansen fandt det indlysende, at man burde vælge den Mand, som var bedst inde i Byens Administration, nemlig Borgmester Drechsel. Dette Ønske deltes ogsaa fra Købstadforeningens Side, og i selve Loven var jo ogsaa udtalt, at de gamle Borgmestre kunde genvælges. Borgmester Drechsel havde nu i 14 Aar ledet Aarhus Byraad dygtigt og upartisk og tillige paa mange andre Omraader virket til stor Gavn for Aarhus By; man behøvede blot at nævne Landsudstillingen og Universitetet. Borgmester Drechsel vilde blive savnet paa Grund af hans Dygtighed og Takt til at lede Byraadets Forhandlinger, og det var af Betydning, at Formanden stod udenfor Partiernes.

Det var vanskeligt at administrere saa stor en Kommune som Aarhus, og der var ikke mange, som var i Stand til at lede den, naar de ikke var uddannet dertil ligesom Borgmesteren. Taleren vilde derfor varmt anbefale at vælge Borgmester Drechsel.

Christensen udtalte, at naar man havde foreslaaet at vælge en Borgmester af den socialdemokratiske Gruppe, var det, fordi Forholdene havde udviklet sig saaledes, at Folkestyret nu skulde være det gældende. Det socialdemokratiske Parti havde i Øjeblikket Flertal i Byraadet og maatte tage Hovedansvaret for Vedtagelserne der, og saa var det ogsaa rigtigst, at Partiet overtog Formandstillingen. Men dermed var ikke sagt, at man ikke kunde have fortsat med Borgmester Drechsel som Formand, for alle anerkendte, at han gennem de mange Aar altid havde søgt at gøre Ret og Skel til alle Sider.

Brammer kunde give Hr. Christensen Ret i, at det i og for sig ikke var Lovens Mening, at man skulde genvælge de afgaaede Borgmestre, men at der blandt Byraadets valgte Medlemmer skulde findes en Mand, som var egnet til at lede Byraadets Forhandlinger i Fremtiden. Ikke desto mindre havde Taleren gerne set, at Borgmester Drechsel have fortsat de to første Aar. Taleren var nemlig noget uenig med det Udvalg, som var nedsat til at forberede Valget, og som havde ment, at den nyvalgte Borgmester bedre kunde gennemføre de Forandringer, der var nødvendige i Byens Styrelse. Borgmester Drechsel, som havde været Byens Borgmester i 14 Aar, havde saa megen Erfaring paa disse Omraader, at han bedre end nogen anden kunde gennemføre denne Omordning af Byens Administration. Det var tvivlsomt, at en Enkelthand vedblivende var i Stand til paa fyldestgørende Maade at lede en saa stor Bys Sager; der maatte vist ske en Ændring i

Administrationen, og herved kunde man med stort Udbytte have benyttet sig af Borgmester Drechsels store Kendskab til Sagerne.

Da ikke flere ønskede Ordet, foretoges skriftlig Afstemning, hvorved Byraadsmedlem Jakob Jensen valgtes til Borgmester med 11 Stemmer, medens Borgmester Drechsel fik 8 Stemmer.

Borgmester Drechsel: Hermed er altsaa Hr. Jakob Jensen valgt til Borgmester for Aarhus Købstad i Henhold til Lov af 1. Marts 1919.

Borgmester Jakob Jensen: Jeg vil først sige Tak til mine Partifæller, fordi de har overdraget mig det ærefulde Hverv at være Byraadets Formand, og især har det glædet mig, at de har gjort det saa enstemmigt. Om jeg magter dette Hverv, som De harpaalagt mig, skal jeg ikkeudtale mig om; menjegskal gøremit Bedstefor at røgte Gerningensaagodt sommuligt, ogjeg haaber, at Byraadetogde enkelte Udvalg vilforhandle med mig lige saa godt, som det hidtil har været Tilfældet i de Udvalg, hvor jeg har haft Sæde. Naar det sker, kommer vi forhaabentlig til Rette om Tingene, selv om jeg ved, at det er et stort Arbejde, jeg gaar ind til, maaske for stort. Da hele denne Situation er kommen en Del overraskende for mig og med kort Forberedelse, har jeg ikke haft Tid til at overveje alt, hvad der kunde være at overveje, da jeg sagde ja til at tage mod Valget. Jeg ønsker derfor tilført Forhandlingsprotokollen, at jeg forbeholder mig min fulde Medlemsret i Byraadet, særlig da jeg ikke ved, om jeg kan faa mine private Forhold ordnet saaledes, at jeg kan faa den nødvendige Tid tilovers til at røgte Hvervet. Det kunde maaske ogsaa vise sig, at jeg ikke magter Gerningen, og saa vil jeg have det saadan, at jeg kan træde tilbage til min gamle Plads "paa Hjørnet", hvor jeg har siddet i 19 Aar; det vil i saa Fald være det bedste baade for mig selv og for mit Parti.

Som det Medlem, der længst har haft Sæde i Aarhus Byraad, er det blevet mig overdraget at udtale nogle Ord til Borgmester Drechsel til Afsked. Det er en rig Udveksling, Aarhus By har været underkastet i den Tid, Hr Drechsel har været Borgmester i Byen. Der har været meget Arbejde i Udvalgene; men naar vi kom til Borgmester Drechsel med de Ting, der laa os paa Hjerte, særlig naar det var Ting, der var Fremdrift i, var vi altid sikker paa at finde Velvillie hos Borgmesteren og Hjælp til at faa disse Arbejder udført. Jeg skal ikke her nævne alt det, som Borgmester Drechsel har været med til at gennemføre for Aarhus By, men kun nævne nogle Ting, der staar tilbage, som Borgmesteren har Interesse for, og som jeg haaber, han maa faa Held til at føre til Ende, nemlig Gudenaa-Projektet og Norges-

Ruten, og endelig ønsker jeg, at han maa faa den Glæde ;at ende det Arbejde, som han har paabegyndt for et Universitet i Jylland. Med disse Ønsker vil jeg paa Byraadets Vegne takke Borgmester Drechsel for de Aar, der er svundne, og jeg vil bede Byraadet slutte sig til denne Tak.

(Medlemmerne rejser sig).

Borgmester Drechsel: Naar jeg nu om et Øjeblik forlader denne Plads, er det ikke blot mig personlig, der viger for noget nyt; men det er en Institution, et Princip, som man kan udtrykke ved Statens Tilsyn med Købstædernes Styrelse igennem den kongevalgte Borgmester. Man kunde finde det mærkeligt, at denne Institution har holdt sig saa længe; thi i Loven af 1868, som i alle Henseender har været en fortrinlig og fremsynet Lov, gives jo Anvisning paa, hvad der nu er sket. Der har været Tider, hvor den Reform, som nu er iværksat, har syntes mere paakrævet end i Øjeblikket, en Tid, hvor Embeds - Bureaukratismens Princip og Folkestyrets Princip stod skarpt overfor hinanden med stærke Divergenser; men da gennemførtes Reformen ikke. I senere Tider er man kommet til at indse, at dette Statens Tilsyn var i og for sig en god og nyttig Institution, ikke mindst i de sidste 4 Aar, hvor Staten bestandig har benyttet Kommunerne som administrerende Organ. Staten er nødvendigvis interesseret i, at Kommunernes økonomiske Styre er godt, saa de ikke kommer for langt ned med deres økonomiske Status. Endelig forekommer det mig ogsaa, at det efterhaanden begynder at blive noget gammeldags at betragte Stat og Kommune som to overfor hinanden staaende fjendtlige Magter, der haler hver sin Vej og ofte kommer i Konflikt med hinanden. Det er en urimelig Ting, og jeg vil haabe, at man i Fremtiden paa dette Punkt kommer ind i bedre og naturlige Forhold.

Nu er imidlertid Loven givet, og vi har bøjet os for den og har valgt en ny Borgmester for Aarhus. Det gør mig i og for sig ondt at skulle forlade denne Stilling. Ganske vist har den ikke altid været let. I den Tid, jeg har været Borgmester, har der 4 Gange fundet kommunalt Valg Sted. Jeg har altsaa kendt 5 forskellige Byraad, og de har virkelig været forskellige, saaledes at egentlig ikke noget efterfølgende Byraad har lignet det foregaaende; der har bestandig været nye Styrkeforhold indenfor Byraadets Grupper, og det har ikke gjort Arbejdet lettere eller mere ensartet. Der har ogsaa været andre Vanskeligheder. Men til Trods for dette er denne Stilling blevet mig meget kær; det er en betydningsfuld og interessant Stilling, og den har givet mig den Lykke, som ligger i, at Arbejdet tager saa godt som fuldt ud ens Tid og ens Tanker. Jeg vil takke det nuværende Byraad for den forløbne

Tid; men jeg vil ogsaa gerne strække min Tak noget videre ud, noget længere tilbage i Tiden og med Tak tænke paa de mange og forhaabentlig gode Venner, med hvem jeg har arbejdet sammen i de vekslende Byraad. Men særlig vil jeg bede det nuværende Byraad modtage min bedste og hjerteligste Tak for de to sidste Aar og for hvad, vi har arbejdet og udrettet sammen.

Saa vil jeg ønske min Efterfølger til Lykke med det Valg, som han i Dag har modtaget. Han har jo ikke den Fordel, som der blev sagt om mig, ikke at høre til noget Parti; men jeg vil haabe, at han til Trods for dette maa kunne være saa upartisk, som Stillingen kræver, og vil lede Byraadets Forhandlinger og Byens Styre paa bedste Maade.

Til Slut vil jeg udtale mine bedste Ønsker for den By, i hvis Tjeneste jeg nu har virket i 14 Aar. Ved Forelæggelsen af det sidste Budget fandt jeg Lejlighed til at udtale, at ganske vist troede jeg nok, at de nærmeste Aar kunde blive vanskelige for Byen, men at jeg ikke nærede Tvivl om Byens gode, smukke og sikre Fremtid. Jeg vil gentage dette og ønske, at det maa blive saaledes, at den første, den vanskelige Tid, maa blive saa kort som muligt, og at Byen derefter maa komme frem til saa gode og smukke Forhold, som den fortjener ifølge sin Beliggenhed og i Kraft af sin gode Havn, hvis Administration det gør mig særlig ondt at forlade. Jeg vil bede Byraadet slutte sig til disse gode Ønsker, idet jeg siger Farvel, Tak og Lewel!

Borgmester Drechsel forlod derpaa Mødet, hvorefter Borgmester Jakob Jensen indtog Formandspladsen og meddelte, at Byraadet maatte forberede sig paa, at der ved næste Møde skulde vælges en Næstformand.

Borgmesteren sluttede derefter Mødet.